

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ВІДКРИТА ДЛЯ ДІТЕЙ

**ЗАСТОСОВУЙ!
ВИВЧАЙ!
ДОСЛІДЖУЙ!
ЗНАЙ!**

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ –
ЦЕ НАШ ПАРЛАМЕНТ!**

Діяльність ВРУ

**КЕРІВНИЦТВО
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

- Голова ВРУ
- Перший Заступник Голови ВРУ
- Заступник Голови ВРУ

*обираються народними депутатами

**АПАРАТ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

забезпечує правову, наукову, організаційну, документальну, експертно-аналітичну, фінансову діяльність ВРУ

СТРУКТУРА СЕСІЙНОЇ ЗАЛИ

РЕГЛАМЕНТ

встановлює порядок діяльності ВРУ
*має особливий порядок внесення змін

**ОБ'ЄДНАННЯ У СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЯХ
КОАЛІЦІЯ**

більше ніж 1/2 конституційного складу народних депутатів

ФРАКЦІЯ

об'єднання народних депутатів, які були висунуті політичними партіями та обрані до ВР за списком політичної партії

СКЛАД І СТРУКТУРА ВРУ

- Голова ВРУ
- Керівництво ВРУ
- Народні депутати України
- Депутатські фракції і групи
- Комітети
- Тимчасові комісії
- Апарат ВРУ

Структура ВРУ

СЕСІЇ

чергова
позачергова

ЗАСІДАННЯ

відкрите
закрите

**ЗАСТОСОВУЙ!
ВИВЧАЙ!
ДОСЛІДЖУЙ!
ЗНАЙ!**

КОМІТЕТИ

члени комітету – народні депутати та секретаріат, що опрацюють законопроекти визначеного профілю

КОМІСІЇ

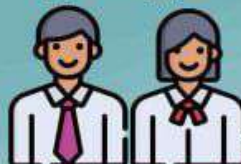
- тимчасові спеціальні комісії
- тимчасові слідчі комісії

ПРОЦЕС ГОЛОСУВАННЯ

для прийняття закону про внесення змін до Конституції потрібно не менше 2/3 голосів від конституційного складу ВРУ (300 голосів), інші законодавчі акти приймаються більшістю від конституційного складу ВРУ (226 голосів)

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ

може обиратися особа з 21 року, яка є громадянином України, має право голосу, проживає в Україні протягом останніх 5 років і не має судимості

450 народних депутатів ВРУ працюють над законопроектами, спілкуються з виборцями, надсилають депутатські запити, контролюють виконання законодавства

ДЕ ЗНАХОДИТЬСЯ ВРУ?

**Місцезнаходження
ВРУ**

м. Київ, вул. Грушевського 5. *Історично будинок 1939 року

МІЙ ПАРЛАМЕНТ: РОЗУМІЮ І ВПЛИВАЮ!

ПРЕДСТАВНИЦЬКА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

полягає у представництві Українського народу в здійсненні законодавчої влади задля інтересів народу

ЯКІ ФУНКЦІЇ Є У ПАРЛАМЕНТУ?

Функції ВРУ

ЗАКОНОДАВЧА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

приймає закони для регулювання різних сфер життя в країні

**ЗАСТОСОВУЙ!
ВИВЧАЙ!
ДОСЛІДЖУЙ!
ЗНАЙ!**

УСТАНОВЧА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

формує власні органи та бере участь у формуванні органів державної влади

ЯК ЗВЕРНУТИСЯ ДО ВРУ?

подати електронну петицію на офіційному сайті ВРУ

*розглядається ВРУ, якщо вона набрала 25 000 підписів
**розглядається за особливою процедурою

Електронна петиція

ЯК ЗВЕРНУТИСЯ ДО ДЕПУТАТА?

- написати лист-звернення до приймального народного депутата чи на адресу ВРУ
- надіслати електронний лист
- прийти на прийом до депутата

Звернення

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ВРУ?

- Я можу обирати ВРУ як виборець!
- Я можу стати депутатом!
- Я можу звернутися до депутата

Політична партисипація

**ЗАСТОСОВУЙ!
ВИВЧАЙ!
ДОСЛІДЖУЙ!
ЗНАЙ!**

КОНТРОЛЬНА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

контролює діяльність Уряду та додержання прав і свобод людини та громадянина

ОБІЗНАНІ ВИБОРЦІ – ВІДПОВІДАЛЬНІ ДЕПУТАТИ

Народний депутат

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ВІДКРИТА ДЛЯ ДІТЕЙ

ЯК ПРАЦЮЄ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Верховна Рада України

однопалатний парламент

складається з 450 депутатів

єдиний законодавчий орган в Україні

призначає прем'єр-міністра та міністрів

затверджує Державний бюджет

КЕРІВНИЦТВО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ХТО?

- Голова Верховної Ради
- Перший Заступник
- Заступник

*обираються народними депутатами

ДЛЯ ЧОГО?

Ведення засідань і організації роботи Верховної Ради України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ (ВРУ) – ЦЕ НАШ ПАРЛАМЕНТ!

Стаття 75. Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України.

Стаття 76. Конституційний склад Верховної Ради України – чотириста п'ятдесят народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.

Стаття 77. Чергові вибори до Верховної Ради України відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Верховної Ради України.

Конституція України

Сесійна зала ВРУ розташована в місті Києві, вул. Грушевського, 5

РЕГЛАМЕНТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

разом із Конституцією України встановлює порядок роботи Верховної Ради України

Тобто, те, ЯКИМ ЧИНОМ:

- готуються та проводяться сесії Верховної Ради України
- здійснюється розгляд та прийняття законів
- формуються державні органи

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ХТО?

Керівник Апарату – призначається ВРУ, секретаріати, управління – призначаються Головою ВРУ

ДЛЯ ЧОГО?

забезпечення правової, наукової, організаційної, документальної, експертно-аналітичної, фінансової діяльності ВРУ

СЕСІЇ

ЧЕРГОВІ – починаються першого вівторка лютого та першого вівторка вересня кожного року
ПОЗАЧЕРГОВІ – скликаються Головою ВРУ на вимогу Президента України або на вимогу не менше ніж 1/3 від конституційного складу ВРУ

ПЛЕНАРНІ ЗАСІДАННЯ Є ВІДКРИТИМИ

*Для розгляду окремо визначених питань, за рішенням більшості, може бути прийнято рішення про закриття пленарних засідань

ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ, ПОВНОВАЖЕННЯ

- прийняття законів, постанов та інших актів, внесення змін до Конституції України
- встановлення державних символів України
- призначення виборів Президента України, всеукраїнського референдуму, виборів до органів місцевого самоврядування
- зміна адміністративного поділу держави
- усунення Президента України з поста в порядку імпичменту
- контроль за діяльністю Уряду

ОБ'ЄДНАННЯ У СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЯХ КОАЛІЦІЯ

ХТО?

депутатські фракції та групи, які разом нараховують більше ніж 1/2 конституційного складу (226 народних депутатів)

ДЛЯ ЧОГО?

здійснення спільної політичної діяльності

*коаліція народних депутатів пропонує кандидатуру Прем'єр-Міністра України та міністрів

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЗАТВЕРДЖУЄ

- Конституцію Автономної Республіки Крим, зміни до неї
- Державний бюджет
- затверджує Укази Президента про введення надзвичайного та воєнного станів
- структуру, визначення функцій Служби Безпеки України, Збройних Сил України, Міністерства Внутрішніх Справ

ОБ'ЄДНАННЯ ЗА ПОЛІТИЧНОЮ ОРІЄНТАЦІЄЮ ФРАКЦІЇ

ХТО?

об'єднання народних депутатів, які були висунуті політичними партіями та обрані до ВР за списком політичної партії

ДЛЯ ЧОГО?

проведення спільної політичної лінії

*з урахуванням їх пропозицій формується порядок денний, утворюється комітет та комісії

ОБ'ЄДНАННЯ ЗА ГАЛУЗЕВОЮ ТА ПРОФЕСІЙНОЮ ПРИНАЛЕЖНІСТЮ КОМІТЕТИ

ХТО?

члени комітету – народні депутати та секретаріат, що опрацюють законопроекти визначеного профілю

ДЛЯ ЧОГО?

- здійснюють законопроектну роботу
- готують і попередньо розглядають питання, віднесені до повноважень парламенту
- виконують контрольну функцію

*якщо скликання парламенту здійснює новий орган комітетів

ОБ'ЄДНАННЯ ЗА ГАЛУЗЕВОЮ ТА ПРОФЕСІЙНОЮ ПРИНАЛЕЖНІСТЮ КОМІСІЇ

ХТО?

народні депутати, які обираються ВРУ

ДЛЯ ЧОГО?

ТИМЧАСОВІ СПЕЦІАЛЬНІ КОМІСІЇ

- підготовка та попередній розгляд питань

ТИМЧАСОВІ СЛІДЧІ КОМІСІЇ

- проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПРИЗНАЧАЄ ТА ЗВІЛЬНЯЄ

- 1/3 складу Конституційного Суду України
- Уповноваженого ВРУ з прав людини
- голову та інших членів Рахункової палати
- 1/2 складу Національної ради з питань телебачення та радіомовлення
- 1/2 складу Ради Національного банку України
- членів Кабінету Міністрів України

За поданням Президента, зокрема

- Прем'єр-міністра України
- Голову Національного банку України
- членів Центральної виборчої комісії
- Генерального прокурора

Хочеш дізнатися більше про Верховну Раду України? У цьому тобі допоможе Освітній центр ВРУ

Матеріал підготовлено ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики» в межах проекту «Розширення мережі інтерактивних парламентських просвітницьких осередків для учнів молодшої та середньої школи» за підтримки Програми USAID РАДА, яка виконується Фондом Східна Європа.

МІЙ ПАРЛАМЕНТ: РОЗУМІЮ І ВПЛИВАЮ!

Функції Парламенту

Представницька
представляє інтереси народу України, який обирає її на виборах

Законодавча
приймає закони, вносить до них зміни, скасовує закони або припиняє їх дію

Установча
формує органи державної влади, призначає, затверджує, обирає, звільняє посадовців осіб

Контрольна
контролює діяльність органів державної влади, дотримання конституційних прав і свобод, направляє депутатські запити

УЧАСТЬ У ВИБОРАХ ДО ВРУ

ЯКИМ ЧИНОМ?

Я – виборець

- громадянин України
- досяг 18-річного віку
- маю право голосу
- дієздатний
- проживаю в Україні або за її межами

Я – депутат

- громадянин України
- досяг 21-річного віку
- маю право голосу
- дієздатний
- не маю мати судимість не погашеною та не зняту за вчинення умисного злочину
- проживаю в Україні протягом останніх 5 років

ХТО ТАКИЙ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ?

- представник українського народу у Парламенті, який виконує повноваження, передбачені Конституцією України та законами України
- обирається на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на 5 років
- обирається за пропорційною або мажоритарною виборчою системою
- може бути членом політичної партії

ЗВЕРНЕННЯ ДО НАРОДНОГО ДЕПУТАТА

ЯКИМ ЧИНОМ?

- написати лист-звернення до приймального народного депутата чи на адресу Верховної Ради України
- написати електронний лист
- записатись на прийом до депутата

* ВИДИ ЛИСТА-ЗВЕРНЕННЯ

- пропозиція (зауваження)
- заява (клопотання)
- скарга

ЕЛЕКТРОННА ПЕТИЦІЯ

ЯКИМ ЧИНОМ?

- подати електронну петицію (у формі скарги, протесту чи пропозиції) на офіційному сайті ВРУ
- підписати онлайн вже подану електронну петицію на сайті ВРУ

*якщо електронна петиція набере не менше 25 тис. голосів за 3 місяці, то буде розглянута комітетом ВРУ в особливому порядку

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

ЯКИМ ЧИНОМ?

- стежити за проектами тижневих порядку денних пленарних засідань Верховної Ради
- включитись в обговорення законопроектів на офіційному сайті Верховної Ради України

ЩО РОБИТЬ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ?

- бере участь у розробці, розгляді та прийнятті законопроектів, постанов та інших законодавчих пропозицій
- бере участь у роботі комітетів ВРУ та працює у складі депутатських фракцій та груп
- веде особистий прийом громадян, розглядає їх звернення, звітує перед виборцями
- звертається із депутатськими зверненнями та запитами

ПРОЦЕС ГОЛОСУВАННЯ

відбувається на пленарних засіданнях за допомогою системи «РАДА» або шляхом підняття руки. Голосують:

- закони та інші законодавчі акти
- пропозиції та поправки до проектів
- процедурні рішення

- для прийняття закону про внесення змін до Конституції потрібно не менше 2/3 голосів від конституційного складу ВРУ (300 голосів)
- інші закон одавчі акти приймаються більшістю від конституційного складу ВРУ (226 голосів)

ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС

ЗАКОН – письмовий акт, який має певну юридичну силу і регулює найважливіші відносини, що виникають в суспільстві

Етапи законодавчого процесу:

- внесення проєкту закону (законопроектів) народним депутатом, Президентом, Кабінетом Міністрів
- виконання проєкту закону на порядку денного осі
- розгляд проєкту закону на пленарних засіданнях (1-ий, 2-ий, 3-тій читання)
- прийняття законопроектів як закону в цілому, а також:
- одностайним голосуванням або повною більшістю ВРУ (проектів законів)
- Президентом України;
- *позитивний розгляд закону ВРУ (добовий вимог 2/3 голосів від конституційного складу ВРУ – 300)
- оприлюднення та опублікування закону
- введення закону в дію (визначено, починаючи 10 днів після публікації або інше)

ЗВІТУВАННЯ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА

ЯКИМ ЧИНОМ?

- ознайомитись із звітом народного депутата

*звіт народних депутатів надсилається народним депутатам через 30 днів на заборозіборі не рідше двох разів на рік

** Можливі критерії оцінки роботи народного депутата:

- участь у пленарних засіданнях та засіданнях комітетів ВРУ
- кількість і тематика запропонованих законопроектів
- збільшення особистого прийому громадян
- кількість і тематика запитів у Верховній Раді України
- кількість і тематика депутатських звернень, поданих депутатськими запити та інші

ЗВЕРНЕННЯ ДО ОМБУДСМЕНА – УПОВНОВАЖЕНОГО ВРУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

ЯКИМ ЧИНОМ?

подати в письмовій формі (електронно, за адресою приймального чи під час особистого прийому) лист-звернення щодо порушення прав і свобод людини і громадянина органами державної влади чи місцевого самоврядування (в т.ч. їх посадовими і службовими особами)

*звернення необхідно зробити протягом року після виявлення порушення
**строк подати звернення може бути подовжений

ВІДВІДУВАННЯ ВІДКРИТИХ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЯКИМ ЧИНОМ?

- оформити електронну заявку на офіційному сайті ВРУ
- отримати гостьову перепустку
- взяти документ, що посвідчує особу

ДЕМОНСТРАЦІЯ, ХОДА, МІТИНГ, ПІКЕТУВАННЯ

ЯКИМ ЧИНОМ?

- письмово повідомити виконавчий комітет місцевої ради не пізніше як за 10 днів до дати проведення заходу
- отримати письмовий дозвіл

Хочеш дізнатися більше про Верховну Раду України? У цьому тобі допоможе Освітній центр ВРУ

Матеріал підготовлено ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики» в межах проекту «Розширення мережі інтерактивних парламентських просвітницьких осередків для учнів молодшої та середньої школи» за підтримки Програми USAID RAJA, яка виконується Фондом Східна Європа.